

"Misschien zijn boeren wel de dokters van de toekomst"

Actief 11-6-2008

KOLLUMERZWAAG - Zijn boeren de dokters van de toekomst? Die vraag stond centraal op het symposium dat Mulder Agro donderdag in zijn bedrijfsloods in Kollumerzwaag organiseerde. Het bedrijf vierde het 75-jarig bestaan en greep de gelegenheid aan om zijn visie aan een breed publiek over te dragen middels een symposium. In de loop van de avond werd duidelijk dat boeren een cruciale rol spelen 'in de gezondheidszorg'. Veel mensen beseffen niet dat door huidige productiemethoden de voedingswaarde van gewassen drastisch vermindert.

Door: Karoline van den Donker

Het aantal infectieziekten in Nederland is sinds de Tweede Wereldoorlog enorm afgenomen. Er zijn echter andere ziektes voor in de plaats gekomen, zoals kanker, suikerziekte en hartfalen, maar ook astma, Multiple Sclerose (MS) of de ziekte van Crone. De sprekers tijdens het symposium in Kollumerzwaag zien de oorzaak vooral als een kwestie van armoede. Bodemarmoede.

Een gezonde bodem

"Een gezonde bodem geeft gezonde planten, die zorgen voor gezonde dieren en gezonde mensen", is de ketenvisie van de broers Theo en Hendrik Mulder, eigenaren van het bedrijf aan de Foarwei in Kollumerzwaag. Sprekers als Prof. dr. Bob Smalhout (anes.thesis), prof. dr. ir. Huub Savelkoul (immunoloog) en drs. Dave Rensman (microbioloog)

onderstreepten dit met hun betogen.

"Jarenlang is economische groei het heilige doel geweest bij het agrarisch beleid. De structuur van de grond gaat kapot door kunstmest en mestinjecties", zei Bob Smalhout. "Steeds meer mensen beginnen te beseffen dat we het over een andere boeg moeten gooien."

"Fysiek en geestelijk welzijn is de beste bescherming tegen infectieziekten," meldde immunoloog Huub Savelkoul. "We komen er steeds meer achter dat voedingsmiddelen meer zijn dan alleen de nutritionele waarden. Eerst halen we alles er uit wat we niet denken nodig te hebben. Daarna voegen we weer toe, wat ons inziens ontbreekt. De prijs van de producten gaat er enorm door omhoog. Te veel of te weinig vitaminen, mineralen of sporele-

menten, al of niet gecombineerd met bepaalde vetten, hebben echter ook nog eens een averechts effect op ons welzijn."

"Het ecosysteem is een complex systeem, waarbij alles op elkaar ingrijpt. Hoe werkt het? We weten er niets van", zei Dave Rensman. "Kunstmest verzuurt de bodem. Ik was betrokken bij bodemonderzoek op het voormalige terrein van een kunstmestfabriek. Ik heb nog nooit zulk schoon zand gezien. Er zat geen leven meer in."

Minder voedingswaarde

De voedingswaarde van veel gewassen is volgens wetenschappelijk onderzoekers de laatste jaren drastisch gedaald. Appels bevatten nog slechts 40 % van de vitamine C die er in 1985 in zat. Aardappelen bevatten 78 % minder calcium en 48 % minder magnesium. Een baan eten omdat er vitamine B6 in zit, hoeft nauwelijks meer; ten opzichte van 1985 is de stof met 92 % afgenomen. Ook de voedingswaarde van broccoli vermindert in rap tempo. Calcium, foliumzuur en magnesium namen af met respectievelijk 68 %, 52 % en 55 %. De oorzaak wordt gezocht in gronduitputting, luchtvervuiling, snelle groei, langdurige opslag en transport.

Betalen voor kwaliteit

"Er bestaat een grote scheiding tussen stadsmensen en boeren", vindt Bob Smalhout. "Vroeger was 30 % van de bevolking qua inkomen betrokken bij landbouw en visserij, vandaag de dag is dat slechts 3 %. Er zijn steeds meer mensen die niets van de natuur afweten. Zij maken wel het beleid, gebaseerd op keuzes die economische groei stimuleren, maar daarmee helpen ze de basis van het menselijk bestaan om zeep", aldus Smalhout. "Kunstmest en injecties van drijfmest zijn dodelijk voor de wormen, bacteriën en schimmels in de grond. Ook schaalvergroting in de landbouw leidt tot verarming." "Boeren zouden betaald moeten worden voor kwaliteit in plaats van kwantiteit", vindt Rensman.

Kritisch kijken

Kun je de voedingswaarde van het voedsel meten? was een belangrijke vraag. "Ja, maar je kunt het zien", was het bondige antwoord van Dave Rensman. "Vroeger - in de tijd dat iedere boer nog een gemengd bedrijf had en de gulden regel van boeren om nooit meer vee dan land te hebben nog niet verworpen was - liepen de boeren op zondag langs hun gewas en bekeken de kwaliteit. Ze genoten als hun gewas er beter bij stond dan

dat van de bureu. Ze hadden een slechte dag als het andersom was. Nu zijn er boeren die in het nette pak op hun kantoor bepalen welk mengvoer hun koeien krijgen. De koeien zijn gefokt op melkproductie, maar ziekteverwekkende genen zijn onbewust meegefokt. Inenten bij epidemieën is slecht voor de internationale handel en omdat het giftige drijfijer zo stinkt moet het geïnjecteerd worden in de bodem", schetste de kritische Smalhout.

Verarmde grond

"Boeren hebben een belangrijke taak. Steeds meer van de Nederlandse bodem verandert van humusrijke akkers en weilanden in verarmde grond door slechte bemesting en bebouwing. Dat wij daarvoor verarmd voedsel tot ons nemen, dat beseft men niet," zei Smalhout.

"Maar veel boeren weten het. Steeds meer boeren gaan het belangrijk vinden aandacht te besteden aan de bodemkwaliteit van hun land", zei Dave Rensman.

De belangstelling voor het onderwerp was groot; er zaten ruim 350 mensen in de zaal tijdens het symposium. Onder hen opvallend veel vrouwen. "Een teken dat het een actueel en populair onderwerp is", aldus organisator Theo Mulder.